

Jurisprudentie

CONCLUSIE VAN ADVOCaat-GENERAAL
P. CRUZ VILLALÓN
van 22 september 2015¹

Zaak C-398/14

**Commissie
tegen
Portugese Republiek**

(Beroep wegens niet-nakoming van de Commissie tegen de Portugese Republiek)

„Niet-nakoming — Richtlijn 91/271/EEG — Stedelijk afvalwater — Behandeling — Tijdstip waarop de verplichting van artikel 4, lid 1, van richtlijn 91/271 moet zijn nagekomen — Bijlage I, punt D, bij richtlijn 91/271 — Procedure voor de kwaliteitscontrole van behandeld water”

1. Met haar onderhavige beroep verwijt de Commissie de Portugese Republiek dat zij haar verplichtingen krachtens artikel 4, lid 1, van richtlijn 91/271/EEG niet is nagekomen.² Zij stelt in het bijzonder dat voor nakoming van die verplichting niet alleen waterzuiveringsinstallaties moeten zijn aangelegd, maar ook de in bijlage I, punt D, bij die richtlijn genoemde controles naar behoren moeten zijn verricht. Aldus wordt het Hof de gelegenheid geboden uitdrukkelijk in te gaan op het vraagstuk van het verband tussen artikel 4 van de richtlijn en punt D van bijlage I, waarover het alleen maar een enkele losse uitspraak heeft gedaan.

2. In de precontentieuze procedure en ook nog in hun schriftelijke opmerkingen voor het Hof hebben de Commissie en de Portugese Republiek de discussie toegespitst op de bepaling van de concrete agglomeraties waar volgens de Commissie nog niet aan de eisen van artikel 4 van richtlijn 91/271 is voldaan.

3. Desalniettemin heeft het Hof partijen krachtens artikel 61, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering verzocht om ter terechtzitting hun standpunt inzake de voorwaarden voor nakoming van artikel 4 uiteen te zetten, in het bijzonder of het tijdstip van inwerkingstelling van de zuiveringsinstallatie bepalend is dan wel of – gelet op punt D van bijlage I van de richtlijn, waarin de lidstaten wordt opgedragen ervoor te zorgen dat er een methode voor controle van de kwaliteit van de lozingen wordt toegepast – er eerst een jaar moet zijn verstreken na de inwerkingstelling van de installatie. Hiermee komt de vraag aan de orde of er een verband bestaat tussen punt D en artikel 4, leden 1 en 3, van richtlijn 91/271.

¹ — Oorspronkelijke taal: Spaans.

² — Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (PB L 135, blz. 40; hierna: „richtlijn 91/271”).

I – Toepasselijke bepalingen

A – *Unierecht*

4. De eerste, de derde, de vierde en de achtste overweging van richtlijn 91/271 luiden als volgt:

„Overwegende dat de Raad de Commissie in zijn resolutie van 28 juni 1988³ betreffende de bescherming van de Noordzee en van andere wateren in de Gemeenschap heeft verzocht voorstellen in te dienen voor maatregelen die op Gemeenschapsniveau zijn vereist voor de behandeling van gemeentelijk afvalwater;

[...]

Overwegende dat stedelijk afvalwater in het algemeen een secundaire zuivering dient te ondergaan om te voorkomen dat het milieu nadelig wordt beïnvloed door de lozing van ontoereikend gezuiverd stedelijk afvalwater;

Overwegende dat het nodig is in kwetsbare gebieden een ingrijpendere zuivering verplicht te stellen; dat in sommige minder kwetsbare gebieden evenwel een primaire zuivering toereikend kan worden geacht;

[...]

Overwegende dat het nodig is de zuiveringsinstallaties, de ontvangende wateren en de afvoer van slib te controleren om ervoor te zorgen dat het milieu wordt beschermd tegen de nadelige gevolgen van lozingen van afvalwater;

[...]”.

5. Artikel 1 van richtlijn 91/271 luidt als volgt:

„Deze richtlijn betreft het opvangen, de behandeling en de lozing van stedelijk afvalwater alsmede de behandeling en de lozing van afvalwater van bepaalde bedrijfstakken.

Deze richtlijn heeft ten doel het milieu te beschermen tegen de nadelige gevolgen van lozingen van bovengenoemde soorten afvalwater.”

6. Krachtens artikel 2 wordt in deze richtlijn „verstaan onder:

1. stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater of het mengsel van huishoudelijk afvalwater en industrieel afvalwater en/of afvloeiend hemelwater;

[...]

5. opvangsysteem: een systeem van leidingen waardoor stedelijk afvalwater wordt opgevangen en afgevoerd;

6. 1 i.e. (inwonerequivalent): de biologisch afbreekbare organische belasting met een biochemisch zuurstofverbruik gedurende vijf dagen (BZV5) van 60 g zuurstof per dag;

[...]

3 — PB C 209, blz. 3.

8. secundaire behandeling: behandeling van stedelijk afvalwater door middel van een proces waarbij in het algemeen biologische behandeling met secundaire bezinking plaatsvindt of een ander proces dat het mogelijk maakt de in tabel 1 van bijlage I vermelde eisen in acht te nemen;

[...]”.

7. Artikel 3, lid 1, van richtlijn 91/271 bepaalt:

„De lidstaten zorgen ervoor dat alle agglomeraties voorzien zijn van een opvangsysteem voor stedelijk afvalwater,

- uiterlijk op 31 december 2000 voor agglomeraties met meer dan 15 000 inwonerequivalenten (i.e.), en
- uiterlijk op 31 december 2005 voor agglomeraties met 2 000 tot 15 000 i.e.

[...]”.

8. Artikel 4 van de richtlijn luidt als volgt:

„1. De lidstaten zorgen ervoor dat stedelijk afvalwater dat in opvangsystemen terechtkomt, vóór lozing als volgt aan een secundaire behandeling of een gelijkwaardig proces wordt onderworpen:

- lozingen van agglomeraties met meer dan 15 000 i.e. uiterlijk op 31 december 2000;
- lozingen van agglomeraties met 10 000 tot 15 000 i.e. uiterlijk op 31 december 2005;
- lozingen van agglomeraties met 2 000 tot 10 000 i.e. in zoet water en estuaria uiterlijk op 31 december 2005.

[...]

3. Lozingen van stedelijke waterzuiveringsinstallaties als bedoeld in de leden 1 en 2 dienen te voldoen aan de toepasselijke eisen van bijlage I.B. [...]

4. De belasting, uitgedrukt in i.e. wordt berekend op basis van de maximale gemiddelde wekelijkse belasting van de zuiveringsinstallatie in de loop van het jaar, afgezien van ongebruikelijke situaties, bij voorbeeld als gevolg van zware regenval.”

9. Artikel 15, lid 1, van de richtlijn bepaalt:

„De bevoegde autoriteiten of instanties controleren:

- de lozingen van stedelijke waterzuiveringsinstallaties op naleving van de eisen van bijlage I.B, overeenkomstig de controleprocedures van bijlage I.D;

[...]”.

10. Bijlage I bij richtlijn 91/271 („Aan stedelijk afvalwater gestelde eisen”) is in vier onderdelen verdeeld: A. Stelsels van verdeelleidingen; B. Lozing van stedelijke waterzuiveringsinstallaties in ontvangende wateren; C. Industrieel afvalwater; D. Referentiemethoden voor controle en beoordeling van de resultaten.

11. Punt B van bijlage I luidt: „1. Waterzuiveringsinstallaties moeten zodanig worden ontworpen of aangepast dat representatieve monsters kunnen worden verkregen van het inkomende afvalwater en van het behandelde effluent voordat dit in de ontvangende wateren wordt geloosd.

2. Lozingen van stedelijke waterzuiveringsinstallaties die overeenkomstig de artikelen 4 en 5 moeten worden behandeld, moeten voldoen aan de eisen van tabel 1.

[...]”.

12. Punt D van bijlage I van de richtlijn bepaalt:

„1. De lidstaten zorgen ervoor dat er een controlemethode wordt toegepast die ten minste in overeenstemming is met het niveau van de hierna aangegeven eisen.

Andere dan de in de punten 2, 3 en 4 vermelde methoden mogen worden gebruikt, mits kan worden aangetoond dat gelijkwaardige resultaten worden verkregen.

De lidstaten verstrekken de Commissie alle relevante informatie omtrent de toegepaste methode. Indien de Commissie van oordeel is dat niet wordt voldaan aan de eisen van de punten 2, 3 en 4, dient zij een passend voorstel bij de Raad in.

2. Met het debiet evenredige of op tijdsduur gebaseerde 24-uur-monsters moeten genomen worden op dezelfde, welbepaalde plaats in de afvoer en zo nodig in de inlaat van de zuiveringsinstallatie om te controleren of het geloosde afvalwater voldoet aan de eisen van deze richtlijn.

Er worden goede internationale laboratoriumpraktijken toegepast, die gericht zijn op een zo gering mogelijke achteruitgang van de monsters tussen de monsterneming en de analyse.

3. Het minimumaantal monsters per jaar wordt vastgesteld naargelang van de grootte van de zuiveringsinstallatie en wordt gedurende het jaar met regelde tussenpozen genomen:

- 2 000 tot 9 999 i. e.: 12 monsters gedurende het eerste jaar. 4 monsters in de daarop volgende jaren indien kan worden aangetoond dat het water in het eerste jaar aan de richtlijn voldoet; indien één van de vier monsters niet aan de eisen voldoet, moeten twaalf monsters in het daaropvolgende jaar worden genomen;

- 10 000 tot 49 999 i.e.: 12 monsters.

- 50 000 i.e. of meer: 24 monsters.

[...]”.

13. Tabel 1 van bijlage I bij richtlijn 91/271 bevat „Eisen voor lozingen van stedelijke waterzuiveringsinstallaties overeenkomstig de artikelen 4 en 5 van de richtlijn”.

B – Nationaal recht

14. Richtlijn 91/271 is bij wetsbesluit nr. 152/97 van 19 juni 1997 in Portugees recht omgezet.⁴

⁴ — *Portugees staatsblad*, serie I-A, nr. 139, blz. 2959.

15. Artikel 5, lid 2, van wetsbesluit nr. 152/97 stelt bepaalde termijnen vast waarbinnen de in artikel 4 daarvan genoemde instanties de vereiste methoden moeten vaststellen om de actuele of op de datum van de inwerkingtreding van het besluit verwachte voorziene hoeveelheden afvalwater aan een secundaire behandeling te kunnen onderwerpen. Die datum is op 31 december 2005 gesteld voor lozingen van agglomeraties met meer dan 10 000 en minder of gelijk aan 15 000 i.e. en voor lozingen van agglomeraties met meer dan 2 000 en minder of gelijk aan 10 000 i.e. in zoet water of estuaria.

16. Overeenkomstig artikel 14 van het wetsbesluit nr. 152/97 vormt niet-nakoming van de bepalingen van artikel 5, lid 2, een overtreding, die wordt gestraft met een geldboete.

II – Precontentieuze procedure

17. De procedure die aan het onderhavige beroep is voorafgegaan is in 2009 aangevangen en had als voorwerp de mogelijke niet-nakoming door de Portugese Republiek van de artikelen 3, 4 en 10 van richtlijn 91/271 in 186 agglomeraties.

18. Gedurende de precontentieuze procedure heeft de Portugese Republiek gedeeltelijk aan de eisen van de Commissie voldaan, zodat het beroep van de Commissie uiteindelijk is toegespitst op de niet-nakoming door de Portugese Republiek van artikel 4 van richtlijn 91/271 in 52 agglomeraties.

III – Beroep van de Commissie en procesverloop voor het Hof

19. In haar verzoekschrift stelt de Commissie dat het, om aan het bovengenoemde artikel te voldoen, niet genoeg is zuiveringsinstallaties aan te leggen (welke verplichting in artikel 3 van richtlijn 91/271 wordt vastgesteld), maar dat die installaties ook moeten werken, en wel zodanig dat het gezuiverde water aan de eisen van bijlage I bij die richtlijn voldoet.

20. Om te bepalen of het gezuiverde water aan de eisen van bijlage I voldoet, moet het water volgens de Commissie gedurende het eerste jaar worden onderworpen aan de controle die in punt D van bijlage I wordt voorgeschreven.

21. De Portugese regering heeft het bovenstaande niet bestreden in haar verweerschrift, dat is toegespitst op de stelling dat het in feite slechts om 26 agglomeraties ging en dat de werkzaamheden die nodig waren om aan de eisen te voldoen al ver gevorderd waren.

22. Zoals gezegd, heeft het Hof partijen op het daarvoor geëigende moment verzocht in te gaan op de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor nakoming van artikel 4 van richtlijn 91/271, en met name op de concrete vraag of het daartoe voldoende was dat de installatie in werking was gesteld of dat bovendien – op grond van bijlage I, punt D, bij de richtlijn, waarin de lidstaten wordt opgedragen ervoor te zorgen dat er een methode voor controle van de kwaliteit van de lozingen bestaat – die controles in het eerste jaar van functionering met succes moesten zijn doorlopen.

23. Ter terechtzitting heeft de Commissie gesteld dat de enkele aanleg van een zuiveringsinstallatie niet voldoende is, maar dat deze ook op de juiste wijze moet functioneren, aangezien het doel van richtlijn 91/271 is, de kwaliteit van het gezuiverde water te garanderen en niet enkel te voorzien in de bouw van zuiveringsinstallaties. Naar het oordeel van de Commissie kan de juiste functionering van de installatie enkel worden aangetoond door het verrichten van de controles bedoeld in punt D van bijlage I bij richtlijn 91/271, waarvoor een minimumaantal monsters per jaar noodzakelijk is naargelang van de grootte van de zuiveringsinstallatie, in het bijzonder in het eerste jaar van functionering.

24. De Portugese Republiek meent op haar beurt dat het tijdstip dat voor de nakoming van artikel 4 van de richtlijn relevant is, het tijdstip van de inwerkingstelling van de zuiveringsinstallatie is, meer concreet het tijdstip waarop, met de inwerkingstelling van de installatie, de eerste kwaliteitstoets van de lozingen met succes is doorlopen.

IV – Beoordeling

A – Inleiding

25. Zoals bekend, betekent het feit dat een lidstaat de door de Commissie gestelde niet-nakoming niet aanvecht, niet dat het Hof niet de juistheid van de uitlegging van het Unierecht onderzoekt, die de Commissie aan haar beroep wegens niet-nakoming ten grondslag legt. In de woorden van het arrest Commissie/Zweden, „[staat] het in het kader van een niet-nakomingsprocedure [...] aan het Hof om vast te stellen of de gestelde niet-nakoming al dan niet bestaat, zelfs indien de betrokken staat de niet-nakoming niet betwist”.⁵

26. In de onderhavige zaak heeft de Portugese Republiek in haar schriftelijke opmerkingen het standpunt van de Commissie inzake de niet-nakoming van artikel 4 van richtlijn 91/271 met betrekking tot verschillende agglomeraties weliswaar betwist, maar zonder daarbij de uitlegging van het artikel ter discussie te stellen waarop de Commissie haar standpunt baseert dat de Portugese Republiek een van de krachtens de Verdragen op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen (artikel 258 VWEU).

27. Aangezien het, hoe ook het verweer van de Portugese Republiek luidt, „in het kader van een niet-nakomingsprocedure aan het Hof staat om vast te stellen of de gestelde niet-nakoming al dan niet bestaat”, werden, zoals al gezegd, de partijen uitgenodigd om zich uit te spreken over de uitlegging van artikel 4 van richtlijn 91/271 in zijn relatie tot punt D van bijlage I bij de richtlijn. In dat kader heeft de Portugese Republiek ter terechtzitting de door de Commissie gehanteerde uitlegging van die bepaling bestreden en aangevoerd dat die bepaling slechts dan als niet-nagekomen kon worden beschouwd indien de zuiveringsinstallatie op de in die bepaling vastgestelde datum nog niet in werking was gesteld, maar dat niet ook nog de bepaalde tijd voor de uitvoering van de in punt D van bijlage I vereiste controles hoefde te zijn verstreken.

28. Wij moeten dus bepalen of de uitlegging van artikel 4 van richtlijn 91/271 zoals die door de Commissie is gegeven, al of niet rechtens is, want daarvan moet uiteindelijk het bestaan van de niet-nakoming afhangen die is gesteld in het beroep dat tot deze procedure heeft geleid.

B – Uitspraken van het Hof inzake het verband tussen artikel 4 en punt D van bijlage I van richtlijn 91/271

29. Artikel 4, lid 1, van richtlijn 91/271 luidt: „[D]e lidstaten zorgen ervoor dat stedelijk afvalwater dat in opvangsystemen terechtkomt, vóór lozing [...] aan een secundaire behandeling of een gelijkwaardig proces wordt onderworpen.” Afhankelijk van het soort agglomeratie moet op 31 december 2000 of op 31 december 2005 aan die verplichting zijn voldaan.

30. Krachtens artikel 4, lid 3, dienen „lozingen van stedelijke waterzuiveringsinstallaties als bedoeld in de leden 1 en 2 [...] te voldoen aan de toepasselijke eisen van bijlage I.B. [...]”

⁵ — Arrest Commissie/Zweden (C-438/07, EU:C:2009:613, punt 53).

31. Punt B, lid 1, van bijlage I bepaalt op zijn beurt: „Waterzuiveringsinstallaties moeten zodanig worden ontworpen of aangepast dat representatieve monsters kunnen worden verkregen van het inkomende afvalwater en van het behandelde effluent voordat dit in de ontvangende wateren wordt geloosd.” Lid 2 luidt: „Lozingen van stedelijke waterzuiveringsinstallaties die overeenkomstig de artikelen 4 en 5 moeten worden behandeld, moeten voldoen aan de eisen van tabel 1.”

32. Artikel 4 van richtlijn 91/271 bevat echter geen verwijzing naar punt D van bijlage I, waarvan lid 1 bepaalt: „De lidstaten zorgen ervoor dat er een controlemethode wordt toegepast die ten minste in overeenstemming is met het niveau van de hierna aangegeven eisen.” Hierbij komt, op grond van lid 2 van datzelfde punt D, de verplichting tot het nemen van „met het debiet evenredige of op tijdsduur gebaseerde 24-uur-monsters, op dezelfde, welbepaalde plaats in de afvoer en zo nodig in de inlaat van de zuiveringsinstallatie om te controleren of het geloosde afvalwater voldoet aan de eisen van deze richtlijn”. Bovendien wordt in lid 3 nog een „minimumaantal monsters per jaar [...] vastgesteld naargelang van de grootte van de zuiveringsinstallatie” en wordt monsterneming verplicht gesteld „met geregelde tussenpozen gedurende het jaar”.

33. Het Hof heeft reeds gelegenheid gehad zich uit te spreken over de vraag of er verband bestaat tussen artikel 4 en punt D van bijlage I van richtlijn 91/271. Zo heeft het in de zaak Commissie/Italië⁶ het door de Commissie aangevoerde verband tussen artikel 4 en punt D van bijlage I van richtlijn 91/271 aanvaard met de overweging dat de nakoming van artikel 4 van de richtlijn afhing van de inachtneming van de procedure van monsterneming zoals vastgesteld in punt D van bijlage I van richtlijn 91/271.

34. In de zaak Commissie/België⁷ verdedigde de Belgische regering dat de naleving van de procedure van punt D van bijlage I bij richtlijn 91/271 niet nodig is indien de eerste resultaten na de inwerkingstelling van de zuiveringsinstallatie voldoen aan de kwaliteitseisen van tabel 1 van bijlage I. De Commissie meent dat het Hof deze zienswijze in zijn uitspraak ten gronde over de zaak heeft afgewezen. Het Hof is in die zaak echter niet werkelijk toegekomen aan dit concrete punt, omdat toen bepalend was dat de Belgische regering had erkend dat de twee betrokken agglomeraties zelfs niet over zuiveringsinstallaties beschikten.⁸ Daarom kan niet worden gesteld dat in dit tweede arrest het standpunt van het Hof in de zaak Commissie/Italië⁹ werd bevestigd.

35. Wij kunnen dus concluderen dat het Hof in feite slechts eenmaal gelegenheid heeft gehad zich uit te spreken over het verband tussen artikel 4 en bijlage I, punt D, van richtlijn 91/271, en dan nog heel feitelijk. Dat is de reden waarom het Hof hier aan partijen heeft gevraagd hun standpunt ter zake duidelijk te maken.

C – Uitlegging van artikel 4 binnen de systematiek van richtlijn 91/271

36. Uit een eerste analyse van richtlijn 91/271 als geheel volgt dat een verband tussen artikel 4 en punt D van bijlage I in tegenspraak zou zijn met artikel 3 van diezelfde richtlijn.

37. Indien het namelijk noodzakelijk zou zijn de procedure van punt D van bijlage I te volgen om aan de eisen van artikel 4 te voldoen, hadden de zuiveringsinstallaties in werking moeten zijn één jaar vóór de in artikel 3 vastgestelde datum voor de zuivering van het stedelijk afvalwater, omdat de procedure van punt D zich in de opvatting van de Commissie over een jaar moet uitstrekken.

6 — Arrest Commissie/Italië (C-565/10, EU:C:2012:476, punten 37-39).

7 — Arrest Commissie/België (C-395/13, EU:C:2014:2347).

8 — Arrest Commissie/België (C-395/13, EU:C:2014:2347, punt 48).

9 — Arrest Commissie/Italië (C-565/10, EU:C:2012:476).

38. De data die in artikel 3 van de richtlijn zijn vastgesteld als uiterste datum waarop alle stedelijke agglomeraties over opvangsystemen moeten beschikken, zijn echter dezelfde als welke in artikel 4, lid 1, zijn vastgesteld voor de behandeling met inachtneming van de eisen van artikel 4, lid 3. Uitlegging van artikel 4 op de wijze die door de Commissie is voorgesteld – en die door het Hof in de zaak Commissie/Italië¹⁰ is toegepast – zou onvermijdelijk betekenen dat artikel 3 geen betekenis meer heeft.

39. Met een letterlijke uitlegging van de artikelen 3 en 4, van richtlijn 91/271 kan mijns inziens de genoemde tegenspraak worden vermeden en een oplossing worden gevonden die in harmonie is met het systeem van de richtlijn.

40. In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat artikel 4 nergens verwijst naar punt D van bijlage I. De genoemde bijlage komt slechts uitdrukkelijk ter sprake in artikel 4, lid 3, waarin wordt bepaald dat „lozingen [...] als bedoeld in de leden 1 en 2 dienen te voldoen aan de toepasselijke eisen van bijlage I.B.” Die eisen hebben betrekking op de kwaliteit van de lozingen.

41. Anderzijds betreft punt D van bijlage I de „[r]eferentiemethoden voor controle en beoordeling van de resultaten”, dat wil zeggen de procedures die moeten worden gevolgd om aan te tonen dat de lozingen aan alle kwaliteitseisen van de richtlijn voldoen.

42. Deze „referentiemethoden voor controle en beoordeling” moeten worden toegepast zolang de installaties in werking zijn, met andere woorden voor onbepaalde tijd. En artikel 15, lid 1, van richtlijn 91/271 bepaalt dat de autoriteiten de lozingen controleren „op naleving van de eisen van bijlage I.B, overeenkomstig de *controleprocedures van bijlage I.D*”.¹¹

43. Het lijkt dus duidelijk dat punt D van bijlage I een duurverplichting betreft die erop is gericht te waarborgen dat de lozingen *in de loop der jaren* voldoen aan de kwaliteitseisen waaraan ze *vanaf de inwerkingstelling* van de installatie moesten voldoen. De opvatting dat een installatie pas kan beginnen te functioneren in de zin van artikel 4 van richtlijn 91/271 indien gedurende een jaar een bepaalde kwaliteit van de lozingen is aangetoond – hetgeen het standpunt van de Commissie is wanneer zij stelt dat alleen dan aan artikel 4 wordt voldaan indien de procedure van punt D van bijlage I in acht is genomen – lijkt mij niet overtuigend.

44. Het feit dat, zoals de Commissie ter terechtzitting heeft opgemerkt, de ervaring leert dat zuiveringsinstallaties niet zelden in bedrijf worden genomen zonder dat ze de kwaliteitsniveaus garanderen die door richtlijn 91/271 worden verlangd, betekent nog niet dat installaties die gebouwd zijn binnen de in artikel 3 van de richtlijn gestelde termijnen pas als operationeel mogen worden beschouwd wanneer is geconstateerd dat de gedurende een jaar genomen monsters die overeenkomstig de procedure van punt D van bijlage I zijn onderzocht, de niveaus bezitten die in punt B van diezelfde bijlage worden genoemd. Gegeven deze eventualiteit zou de juiste maatstaf eerder moeten zijn of de installatie van meet af aan de noodzakelijke eigenschappen bezat om in werking te worden gesteld, dat wil zeggen of zij op dat moment aan de eisen van punt B van bijlage I voldeed. Voor het antwoord op die vraag is het niet nodig dat de hele procedure van monsterneming van punt D van bijlage I is doorlopen. Die procedure heeft, zoals ik al heb opgemerkt, immers tot doel te waarborgen dat het gezuiverde water altijd de kwaliteit heeft die gegarandeerd moet zijn vanaf het moment waarop de installatie voor het eerst in werking is gesteld.

10 — Arrest Commissie/Italië (C-565/10, EU:C:2012:476, punten 37-39).

11 — Cursivering van mij.

D – Toepassing van de voorgestelde uitlegging van artikel 4 van richtlijn 91/271 op de omstandigheden van de zaak

45. Op grond van het bovenstaande kan het beroep van de Commissie enkel worden toegewezen met betrekking tot die agglomeraties die op de in artikel 4 van richtlijn 91/271 vastgestelde datum niet beschikten over een operationeel opvangsysteem dat voldeed aan de eisen van punt B van bijlage I bij die richtlijn. Daarentegen dient het beroep te worden afgewezen met betrekking tot die agglomeraties die op die datum beschikten over een operationeel opvangsysteem dat voldeed aan de voorwaarden van punt B van bijlage I, waarbij niet vereist is dat de in punt D van bijlage I voor het eerste bedrijfsjaar voorgeschreven controles succesvol zijn doorlopen.

V – Proceskosten

46. Overeenkomstig artikel 138, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering geef ik het Hof in overweging te bepalen dat elk der partijen haar eigen kosten draagt.

VI – Conclusie

47. Gelet op een en ander geef ik het Hof in overweging te beslissen als volgt:

- 1) Vast te stellen dat de Portugese Republiek met betrekking tot die agglomeraties die op de datum bepaald in artikel 4 van richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, niet beschikten over een operationeel opvangsysteem dat voldeed aan de eisen van punt B van bijlage I van die richtlijn, de verplichtingen niet is nagekomen die op grond van dat artikel op haar rusten.
- 2) Het beroep af te wijzen met betrekking tot de agglomeraties die op die datum beschikten over een operationeel opvangsysteem dat voldeed aan de eisen van punt B van bijlage I, waarbij niet is vereist dat de in punt D van bijlage I voor het eerste bedrijfsjaar voorgeschreven controles succesvol zijn doorlopen.
- 3) Partijen ieder in hun eigen kosten te verwijzen.